

פסחים כו

מחלוקת בעניין איסור הנאה :
הנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו .

לשון ראשון		לשון שני	
אביי	רבא	אביי	רבא
אסורה		אסורה	
אפשר וקא מיכוין לא אפשר וקמיכוין		אפשר וקא מיכוין לא אפשר וקמיכוין	
מותרת		מותרת	
מותרת לר' שמעון ואסורה לר' אפילו לר' שמעון		מותרת לר' שמעון ואסורה לר' יהודה	

המקור לאביי (ללשון שני): אמר אביי: מנא אמינא לה - דתניא: **אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שהיה יושב בצילו של היכל ודורש כל היום כולו. והא הכא, דלא אפשר ומיכוין - ושרי.**
תגובת רבא לאביי: ורבא אמר: שאני היכל דלתוכו עשוי.
המקור לרבא (ללשון שני): אמר רבא: מנא אמינא לה - דתנן **לולין היו פתוחין בעליית בית קדשי הקדשים, שבהן משלשלין את האומנים בתיבות, כדי שלא יזונו עיניהם מבית קדשי הקדשים.** והא הכא, דלא אפשר וקא מיכוין - ואסור.
תגובת אביי לרבא: ותסברא? והאמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה! אלא: מעלה עשו בבית קדשי הקדשים.
נוסח שני למקור לרבא: איכא דאמרי; אמר רבא: מנא אמינא לה - דתניא, **אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה.** מעילה הוא דליכא, הא איסורא - איכא. מאי לאו - לאותן העומדין בפנים, דלא אפשר וקא מיכוין, ואסור.
תגובת אביי לרבא: לא, לאותן העומדין בחוץ.

דיון בדברי ר' יהושע בן לוי: גופא, אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה.

קושי: וריח אין בו משום מעילה? והא תניא: **המפטם את הקטורת להתלמד בה או למוסרה לציבור - פטור, להריח בה - חייב. והמריח בה - פטור, אלא שמעל.**

שמות פרק ל

(לו) וְהִקְטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמִתְכַנְּתָהּ לֹא תַעֲשֶׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָּךְ לֵה':
 (לח) אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמוֹת לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמּוּי:

תירוץ: אלא אמר רב פפא: קול ומראה - אין בהן משום מעילה, לפי שאין בהן ממש. וריח, לאחר שתעלה תמרותו - אין בו משום מעילה, הואיל ונעשית מצותו.

קושי: למימרא דכל היכא דנעשית מצותו אין בו משום מעילה? והרי תרומת הדשן, דנעשית מצותה ויש בה משום מעילה, דכתיב

וְשֵׁן אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ - שְׁלֹא יִפּוֹר,

וְשֵׁן - שְׁלֹא יִהְיֶה

תירוץ: משום דהוּו תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין.

- תרומת הדשן - הא דאמרן,
 - בגדי כהונה - דכתיב **וּנְחָס pe** - מלמד שטעונין גניזה.
- קושי:** הניחא לרבנן, דאמרי: מלמד שטעונין גניזה, אלא לרבי דוסא דפליג עליהו, דאמר: אבל ראויין הן לכהן הדיוט, ומאי **וּנְחָס pe**? שלא ישתמש בהם ביום כפורים אחר, מאי איכא למימר?

תירוץ 2: משום דהוו תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין.
קושי: הניחא למאן דאמר אין מלמדין, אלא למאן דאמר מלמדין, מאי איכא למימר?
תירוץ: תרי מיעוטי כתיבי, כתיב ושמ, וכתב **העירוף**.

ניסיון להוכיח שיטת רבא לפי הלשון השני (שגם ר' יהודה אוסר): תא שמע: **הכניסה לרבקה ודשה - כשירה, בשביל שתינק ותדוש - פסולה.** והא הכא, דלא אפשר וקא מיכוין, וקתני פסולה!
דחייה: שאני התם דכתיב **אשר לא עבד כהן** - מכל מקום.
קושי על הדחייה: אי הכי, אפילו רישא נמי!

תירוץ: הא לא דמיא אלא להא: **שכן עליה עוף - כשירה, עלה עליה זכר - פסולה.**
 מאי טעמא? אמר רב פפא: אי כתיב **עבד** וקרינן עבד - עד דעביד בה איהו. אי כתיב **עובד** וקרינן עובד - אפילו ממילא נמי. השתא דכתיב **עבד** וקרינן עובד - עובד דומיא דעבד. מה עבד דניחא ליה - אף עובד דניחא ליה.
עוד ניסיון להוכיח שיטת רבא לפי הלשון השני: תא שמע: **אבידה לא ישטחנה לא על גבי מטה ולא על גבי מגוד לצורכו, אבל שוטחה לצורכה על גבי מטה ועל גבי מגוד.** נזדמנו לו אורחין - לא ישטחנה לא על גבי מטה ולא על גבי מגוד, בין לצורכה בין לצורכו!
דחייה: שאני התם דקלי לה; אי משום עינא בישא, אי משום גנבי.

קושי נגד רבא בלשון הראשון: תא שמע: **מוכרי כסות מוכרין כדרכן, ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים.** והצנועין מפשילין לאחוריהם במקל. והא הכא, דאפשר למעבד צנועין, וכי לא מכוין - שרי!
הקושי נשאר: תיובתא למאן דמתני לישנא קמא דרבא, תיובתא.

ולא יסיק בו תנור או כיריים.
סתירה בין ברייתות:

בין חדש, ובין ישן - יוצן!	תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם, חדש - יותץ, ישן - יוצן. אפה בו את הפת, רבי אומר: הפת אסורה, וחכמים אומרים: הפת מותרת. בישלה על גבי גחלים - דברי הכל מותר.	
רבנן - אין שבח עצים בפת	רבי - יש שבח עצים בפת	פתרון
	אימור דשמעת ליה לרבי משום דיש שבח עצים בפת, זה וזה גורם מי שמעת ליה?	דחיית הפתרון
רבנן	רבי אליעזר	פתרון אחר

שאלה: הי רבי אליעזר? אילימא רבי אליעזר דשאור, דתנן: **שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה, ואין בזה כדי להחמיץ ואין בזה כדי להחמיץ, ונצטרפו וחמצו, רבי אליעזר אומר: אחר אחרון אני בא. וחכמים אומרים: בין שנפל איסור לכתחלה, ובין שנפל איסור לבסוף - לעולם אינו אוסר. עד שיהא בו כדי להחמיץ.**
 ואמר אביי: לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור, אבל לא קדם וסילק את האיסור - אסור.
 אלמא: זה וזה גורם אסור.
 המשך השאלה בדף הבא...

